

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет природничих наук

Кафедра лісового і аграрного менеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Гірське лісівництво

Освітній рівень магістр

Освітня програма Лісове господарство

Спеціальність 205 Лісове господарство

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №8 від «17» січня 2024р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Гірське лісівництво
Освітня програма	Лісове господарство
Спеціальність	205 Лісове господарство
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Освітній рівень	магістр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	II курс/3 семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 20 год. Практичні заняття –10 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua

2. Опис дисципліни

"Гірське лісівництво" як навчально-наукова дисципліна вивчається на освітньому рівні "магістр" для формування у студентів теоретичних знань та практичних навиків щодо біології, екології, продуктивності і актуальних проблем гірських лісів, їх динаміки, поширення, виникнення багатогранних корисних функцій та застосування в них екологічно виважених способів і режимів ведення господарства. Її вивчення ґрунтується на знаннях з ботаніки, дендрології, метеорології, ґрунтознавства, лісознавства і лісівництва та інших навчальних дисциплін, отриманих при освоєнні програм освітнього рівня "баралавр" та регіонального лісівництва ОР "магістр". Програма дисципліни "Гірське лісівництво" передбачає застосування отриманих знань у практичній сфері складних лірських і передгірних умов.

Мета курсу - вивчення особливостей ведення лісового господарства в гірських умовах виходячи із специфіки їх біологічних умов, їх поліфункціональних властивостей та лісівничо-екологічних наслідків

лісогосподарських заходів у складних лісорослинних умовах.

Компетентності:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та прикладного характеру у сфері лісового господарства для складних природних умов гірських територій.

ЗК1. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК4. Здатність генерувати нові ідеї.

СК2. Здатність забезпечувати сталий розвиток лісового господарства.

СК3. Здатність оцінювати регіональні особливості природно-кліматичних умов для організації ефективного лісового господарства.

Програмні результати навчання.

РН1. спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері лісового господарства.

РН3. Приймати ефективні рішення з питань лісового господарства.

РН6. Оцінювати стан лісових фітоценозів і ресурсів у конкретних лісорослинних умовах та прогнозувати можливості їх використання.

РН7. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері лісового господарства з урахуванням доступних ресурсів, ризиків, економічних і екологічних аспектів.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Тема 1. Гірські лісорослинні умови.	Вступ до дисципліни. Значення гірського лісівництва. Природні чинники впливу на ліс (геологія, рельєф, клімат і метеоумови). Категорії рельєфу і ґрунтів. Висотна поясність. Особливості гірських водозборів.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.

2.	Тема 2. Лісотвірні породи карпатського регіону.	Лісовий фонд. Історія ведення лісового господарства. Зміни лісового покриву під впливом діяльності людини. Біологічні, екологічні і лісівничі особливості ялини, ялиці, бука, дуба і інших лісотвірних корінних та інтродукованих порід.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
3.	Тема 3. Типологічна характеристика лісів Карпат.	Типи лісу і лісорослинних умов. Корінні і похідні деревостани. Лісорослинне районування регіону за П.І. Молотковим. Особливості лісівничо-геоботанічних таксонів.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
4.	Тема 4. Стихійні явища в горах.	Лавини, сніголоми, снігові навали, буреломи, вітровали, поверхневий стік і паводки, селі, ерозія та зсуви ґрунту, кам'янисті осипи, температурні аномалії та всихання деревостанів. Особливості поширення стихійних явищ в горах, їх повторюваності і вплив на ліс. Врахування стихії у лісогосподарській практиці.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
5.	Тема 5. Поліфункціональна роль і категорії гірських лісів.	Сировинне, водоохоронне, ґрунтозахисне, рекреаційно-оздоровче, природозаповідне та біолого-мисливське значення лісів. Категорії лісів, особливо захисні лісові ділянки, їх функціональне призначення.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
6.	Тема 6. Особливості гірського лісівництва.	Напрямки ведення лісового господарства у різних категоріях лісів. Стале управління лісовим господарством. Лісогоподарське районування Карпат за С.І. Генсіруком. Характеристика лісогоподарських одиниць.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
7.	Тема 7. Головні рубки лісу.	Системи, способи і правила головних рубань лісу для конкретних	Опрацювання лекційного

		категорій. Особливості їх призначення. Характеристики, нормативи збереження дерев ґрунту і підросту. Технологія організації рубок. Лісівничо-екологічні наслідки. Освідчення лісосік.	матеріалу. Тести, питання.
8.	Тема 8. Рубки, пов'язані із веденням лісового господарства.	Системи і види рубань і їх завдання. Доглядові, санітарні, реконструктивні, лісовідновні, ландшафтні та інші рубання у різних типах, категоріях лісів та насадженнях.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
9.	Тема 9-10. Актуальні проблеми і завдання щодо ведення лісового господарства в горах.	Підвищення продуктивності, стійкості, захисних і рекреаційних властивостей лісу. Удосконалення технології рубань лісу, врахування водозборів при веденні господарства. Наближене до природи лісівництво. Проблеми лісовідновлення і лісорозведення. Науковий і проектний супровід лісогосподарської галузі.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	-
Семінарське заняття	40
Самостійна робота	10
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		-
Практичні з-тя				8			8			8			8			8		40
Самостійна р-та																10		10
Екзамен																	50	50
Всього за тиж-нь				8			8			8			9			18	50	100

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література:	

Базова

1. Генсірук С.А. Ліси України.- :НТШ 202. - 496 с.
2. Герушинський З.Ю. Типолія лісів Українських Карпат. - Львів: Піраміда, 1996. - 208 с.
3. Голубець М.А. Основи відновлення функціональної суті карпатських лісів. -Львів: Манускрипт, 2016. - 142с.
4. Наближене до природи та багатофункціональне ведення лісового господарства у карпатському регіоні України та Словаччини: посібн. /ред. Г.Т.Криницький. -Ужгород: ПП "Коло", 2014.-280с.
5. Наукові основи ведення багатоцільового лісового господарства у карпатському регіоні: зб. реком. УкрНДІгірліс. - Івано-Франківськ: Екор 2001.-246с.
6. Порадник карпатського лісівника. - Івано-Франківськ: Фоліант, 2008. - 368с.
7. Посібник карпатського лісівника. - Ужгород: Карпати, 1980.-336с.

Допоміжна

1. Голубець М.А. Ельники Украинских Карпат.- К.: Наукова думка, 1978.- 208с.
2. Молотков П.И. Буковые леса и хозяйство в них. - М.: Лесн. промс-ть, 1966.-224 с.
3. Олійник В.С. Гідрологічна роль лісів Українських Карпат: моног.- Івано-Франківськ:НАІР, 2013.-232с.
4. Пастернак П.С. Лісові ґрунти Українських Карпат.-Ужгород: Карпати, 1967.-172с.
5. Сабан Я.А. Экология горных лесов. - М.; Лесн. промс-ть, 1982. -169с.
6. Стойко С.М. Дубові ліси Українських Карпат. - Львів : Меркатор, 2009.- 220с.
7. Шпарик Ю.С. Стале управління лісами (на прикладі Українських Карпат): моногр.-Івано-Франківськ: Супрун В.П., 2016.-288с.

7. Контактна інформація

Кафедра лісового і аграрного менеджменту	Факультет природничих наук вул. Галицька 201, каб. 206 тел. (0342) 59-61-66 (0342) 59-61-72 сайт: https://kl.pnu.edu.ua E-mail: klam@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Олійник Василь Степанович
Контактна інформація викладача	vasyl.oliinyk@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності, Положення про запобігання плагіату у ДВНЗ «прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; отримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про
--------------------------	---

	результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.
Пропуски занять (відпрацювання)	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбутись індивідуально (в дистанційній онлайн режимі за погодженням із деканом факультету)
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку відповідно до зазначених критеріїв оцінювання у ЕНК. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Додаткові бали	Позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність.

Викладач, професор _____ **В.С. Олійник**